

lovať tendenčné a nesprávne tézy západonemeckej historiografie; prevažná väčšina národných referátov konštatovala, že okupačné plány hitlerovského Nemecka vznikali hodne pred Mníchovom, a pripravovali sa Hitlerom a jeho spoločníkmi dlhé roky pred vypuknutím druhej svetovej vojny. Poukázalo sa tiež na aktívnu účasť rôznych „vedeckých“ ústavov, nemeckých štátnych orgánov, generálneho štábu nemeckej armády pri príprave okupačných plánov, systémov a foriem fašistického teroru. Písomný materiál kongresu jednomyselne konštatuje nepriateľskú úlohu nemeckých menšinových skupín v jednotlivých krajinách pri príprave a uskutočňovaní okupačných režimov. V otázke viny hitlerovských okupantov, národné referáty potvrdzovali v zásade správnosť rozhodnutí Norimberského medzinárodného vojenského tribunálu.

Kongres dokázal teda — ako sa to konštatovalo na záverečnom plenárnom zasadnutí —, že rokovanie historikov 21 štátov prispelo k objasneniu systému okupácie v rámci jednotlivých štátov a že tieto otázky možno prejednávať s prísnou vedeckou objektivitou na tak širokom medzinárodnom základe, že dokonca je ďalšia medzinárodná spolupráca nevyhnutná, aby sa vedecké poznatky získané kongresom stali podkladom pre rozpracovanie problematiky celkového systému okupácie na vyššej zovšeobecňujúcej úrovni. Kongres poskytol ďalej príležitosť zoznámiť sa s medzinárodnou úrovňou okupačného bádania a poznať ich čelných predstaviteľov.

Kongresom prijatá rezolúcia označuje najbližšie úlohy v rozpracovaní a zverejnení kongresového materiálu, v príprave medzinárodného kolokvia o hnutí odporu v súvislosti so svetovým historickým kongresom vo Viedni v r. 1965 a vo vypracovaní návrhov na rozvoj ďalších foriem medzinárodnej spolupráce.

Pokiaľ ide o celkové hodnotenie kongresu, treba súhlasiť s názorom, prejavovým v našich tlačových orgánoch, že karlovarský kongres historikov európskeho odboja bol prvým stretnutím pracovníkov spoločenských vied Východu a Západu v tak rozsiahlom meradle a jeho usporiadanie v ČSSR malo aj značný politický význam ako príspevok k politike koexistencie.

M. V.

D. D. Motolescu-Vadeni — 85letý

Dne 31. srpna 1965 dožije se bývalý řádný profesor právních dějin university v Jasích JUDr. et PhDr. Dumitru D. Motolescu-Vadeni v plné duševní svěžesti svých 85. narozenin. Po ukončení přípravné školy navštěvoval ve svém rodišti Islaz-Braille školu měšťanskou a lyceum, načež vstoupil na universitu v Bukurešti, kde studoval vedle práv též historii a slovanskou a románskou filologii. Studia tato ukončil v letech 1906—1907. Právnického doktorátu dosáhl r. 1910. Svou vědeckou přípravu si doplnil za studijního pobytu v zahraničí, jenž mu byl umožněn získáním stipendia. Zahraniční studium zahájil v r. 1910 v Praze, kde se dal zapsat na českou a jako mimořádný posluchač i na německou universitu. Později se zdokonaloval ve svých oborech ve Vídni, Berlíně, Bonnu, Mnichově a dalších universitních městech. Roku 1914 se vrátil do Prahy, kde mu byl téhož roku udělen druhý doktorát na filosofické fakultě.

Z literárních děl prof. Motolesca dlužno uvést aspoň tato: *Privilegium masculinității* (právo mužských potomků na dědiny), București 1915 (ref. prof. Alexandrescu v čsp. „Dreptul“ XLVII/1920; *Jus valachium in Polonia*, București 1916 (ref. Kadlcův ve Sborníku věd právn. a stát. XXI 1921; *Donatio ante*

nuptias (propter nuptias), București 1921 [ref. Kaprasův v „České revue“ č. 3—4 a Dr. D. M. Kauschanského v čsp. Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft XLIII/1927—28; *Jurământul cu brazda în cap, întrebuintat în dreptul vechiu românesc*, București, 1919 [přísaha s hroudou země na hlavě]. Práce byla později publikována v Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft LII/1938 s názvem „Der Grenzeld mit der Erdscholle auf dem Kopfe im alten rumänischen Rechte; Über die deutschrechtlichen Elemente in der altrumänischen Städteverfassung, Prag 1922; *Herite, eine altrumänische Rechtsinstitution* [promlčení], Prag 1928. (O práci referovali pochvalně prof. Felne, Rintelen, Balzer, Peterka, Heymann, Koschaker); *Jak přispěla staroslovanská k vytvoření řeči rumunské* [Sborník věnovaný prof. Pastrnkovi k 70. narozeninám, Praha 1923]; *Je název Cneazatul (knížetství) čili též judecie slovenského původu, či se toto pojmenování zrodilo v římských koloniích a municipiích v Dacii?* [Miscellanea historico-juridica, Praha 1940].

Vedle těchto prací napsal jubilant řadu pojednání o nejrůznějších institucích starého rumunského práva, zvláště o ordálech, důkazu, ručení, přísaze apod. Prof. Mototolescu nezná únavy ani dnes, o čemž svědčí skutečnost, že má připravenu k vydání řadu rukopisů a že stále pracuje na velkém díle o rumunských právních dějinách. Za zmínku jistě stojí, že zamýšlí věnovati Československé akademii věd část své rozsáhlé knihovny. Za druhé světové války osvědčil své upřímné přátelství k Československu šlechetnou pomocí uprchlíkům z okupovaného území.

Růžička

KAROL KORANYI

Dne 24. září 1964 zemřel a 28. září byl ve Varšavě pochován přední představitel právní historiografie v Polsku a ve slovanských zemích vůbec, někdejší rektor univerzity v Toruni, vedoucí oddělení dějin státu a práva v Institutu práva PAN a profesor všeobecných dějin státu a práva na varšavské universitě Karol Koranyi, člen a význačný činovník mnoha učených společností polských i zahraničních.

Polská a vůbec socialistická věda v něm ztratila vynikající individualitu světového rozhledu, a četní žáci želi v něm pozorného a vlídného učitele, jehož působení vyrylo ve vývoji polské právní historiografie hlubokou brázdou.

Narozen 18. února 1897 ve Lvově, vyškolil se Koranyi v tomto tehdy velmi živém středisku polské historické práce u Přemyslawy Dąbkowského, Wladyslawy Abrahama a Alfreda Halbana, získal si širokou erudici studiem také v jiných příbuzných oborech a vyspěl v učenice, pro něhož už zůstala charakteristickou snaha posuzovat otázky vývoje státu a práva v širokých universálních perspektivách. Šíří tematického záběru, mnohotvárností studované problematiky i časovým rozpětím studovaných otázek přiblížil se snad víc než kdo jiný v socialistických zemích představám, které je možno mít o opravdu světovém historiku státu a práva.

Habilitován roku 1931 a od r. 1939 profesorem lvovské university, obohatil Koranyi vědeckou literaturu množstvím příspěvků od článků v novinách a popularizačních časopisech přes drobné i větší vědecké statě až k velkým synthetickým dílům. Bibliografie, vydaná ke čtyřicetiletému výročí Koranyiho